Nr. 124 Kraków. Piątek 21 Marca 1919. Rok XXXVIII.

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.

Prenumerata wynosi:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
W miejscu	102 kor. — h.	51 kor. — h.	25 kor. 50 h.	8 kor. 50 h.
z odnoszeniem do domu	120 „ — „	60 „ — „	30 „ — „	10 „ — „
W Polsce:				
z jednorazową przesyłką poczt.	120 „ — „	60 „ — „	30 „ — „	10 „ — „
z dwurazową „ „	132 „ — „	66 „ — „	33 „ — „	11 „ — „
W państwie niemieckiem	132 „ — „	66 „ — „	33 „ — „	11 „ — „
W innych państwach	144 „ — „	72 „ — „	36 „ — „	12 „ — „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracyi „N. Reformy“ w Krakowie.

Redakcya: ul. Jagiellońska 10. Administracya: ul. św. Anny 3. Telefon Redakcyi 41. Administracyi 241. Dla rozmów zamiejscowych 1572. Nr rach. poczt. Kasy oszczędności 857.484.

Rękopisów nadesłanych Redakcya nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 30 h.: w Biurze dzienników S. Sokołowskiego, ulica Trzeciego Maja l. 5 i w Biurze Plohna, ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 30 hal.

NOWA REFORMA

WYDANIE PORANNE

Prenumeratę przyjmują:

Zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe; **miejscową:** Administracya „Nowej Reformy“. — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Popesa i A. Salomonowej, ul. Szczepańska 9; Biuro dzienników M. Hupczyca ul. Jagiellońska 7; Trafika w Sukiennicach.

Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: We **Lwowie** Biura dzienników: A. Buchstab, ul. Karola Ludwika 21; S. Sokołowski, ul. Trzeciego Maja 5. W **Jarosławiu** J. Soczyńska. — W **Tarnowie** M. Rockach. — W **Wiedniu** Herman Goldschmied (sprzedaż oddzielnych numerów), I. Wollzeile 6. — M. Dukes Nachfolgend Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu. — R. Mosse, (także w Warszawie, Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek. Wollzeile.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“ za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem za pierwszy raz 90 hal., za każdy następny raz 70 hal. — Do numeru niedzielnego i świątecznego o 50 procent drożej. — **Nadesłane** po K 2·50 od wiersza. — **Głosy publiczne** po 4 K od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skombinowany, pierwszy raz K 1·50. **Załączniki** do „Nowej Reformy“ (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia i t. p.) przyjmuje się za cenę 2 koron od 100 egzempl. dla zamiejscowych, a 1 K od 100 egzempl. dla miejscowych prenumeratorów.

Reforma walutowa.

(Korespondencya „N. Reformy“).

Warszawa, 19 marca.

Prace komisyi budżetowo-skarbowej, którym u nas w Warszawie dopisuje niewielkie zainteresowanie, z tem żywszą ciekawością spotkają się niechybnie w Krakowie, jak wogóle na obszarze całej Małopolski, odczuwającej boleśnie wszystkie eksperymenty, dokonywane z takim niezwykłym tupetem na waszem mieniu koronowem przez naszych reformatorów walutowych.

Już sam skład owej komisyi wyzywa zastrzeń, krytykę, zwłaszcza jeśli porównać nasze metody w tej dziedzinie z postępowaniem Czechów. Zanim u nich przystąpiono do reformy walutowej, rozpisano na trzy miesiące przed jej wprowadzeniem w życie ankietę, uwzględniającą w sposób niezwykle ścisły wszystkie wątpliwości z tak ważną reformą życia gospodarczego związane, skupiono w jedno ciało doradcze wszystkich rodzimych fachowców, a jak najświeższe głoszą informacye, zwrócono się także do najwybitniejszych teoretyków i praktyków zagranicznych, niepomijając i niemieckich, by zasięgnąć ich rady. Zrobiono tedy wszystko, co leży w granicach możliwości, by wprowadzenie nowej waluty odbyło się w sposób, nie naruszający groźnie równowagi gospodarczej społeczeństwa.

Odmiennym trybem dokonywa się ta sprawa u nas: W komisyi budżetowo-skarbowej, mającej z konkretnemi wnioskami wystąpić przed pełny Sejm, tworzą większość chłopi, sprawom przez siebie rozstrzyganym zupełnie obcy. — Szczupła zaś garść inteligentów ożywiona jest bez kwestyi jak najlepszą wolą, posiada niezaprzeczoną znajomość życia gospodarczego kraju, lecz ani praktycznie, ani teoretycznie nie jest przysposobiona do rozpatrywania kwestyj walutowych, do czego się zresztą z chwalebną otwartością przyznaje. Tą samą otwartością odznacza się i p. Englich. Sympatyczny człowiek, tęgi zawodowiec współdzielczy, patrzy zupełnie trzeźwo na swój brak kompetencyi w dziedzinie reform walutowych. Podobne »zalety« posiadali jego szef sztabu walutowego, dyr. Karpiński, który w ogłoszonej, a znanej u was broszurce o reformie polskiej waluty nie okazał także tej fachowej znajomości przedmiotu, jakiej na tem stanowisku wymagać się musi. — Przewodniczący komisyi, prof. dr Głąbiński, budził tylko żywsze nadzieje. Ale okazuje się obecnie, że obrady prowadzi mechanicznie, nie daje inicyatywy w żadnym kierunku, a zainteresował się dotąd jedną tylko sprawą — drobiazgową, czy 10tysięcznym biletom Banku austro-węgierskiego, nadać u nas moc płatniczą. Wśród takich warunków radzi się nad jedną z najdonioślejszych spraw budującego się państwa, radzi się nad reformą, która rozstrzygać będzie o naszym bycie, dobrobycie, a może i nie bycie gospodarczym.

Stemplowanie bankrotów, z wyjątkiem sztuk najdrobniejszych od dwóch koron, jednej marki i jednego rubla w dół, jest rzeczą postanowioną. A raczej pieczętowanie. Sygnowanie znaków odbywać się bowiem będzie nie przez naklejanie stempli, lecz przez wybijanie pieczątki. Lecz wykonanie tej czynności natrafia na znaczne przeszkody. W Małopolsce odbędzie się sprawa gładko wobec istnienia zorganizowanego aparatu urzędów podatkowych, kas filialnych i funkcyonowania zupełnie pewnych prywatnych instytucyj finansowych. W Królestwie brak aparatu administracyjnego, a nie wszystkie instytucye finansowe zasługują na zaufanie. Pewną, też rzeczą jest opodatkowanie stemplowanych banknotów, z wyjątkiem wymienionych sztuk drobniejszych. Również pożyczka przymusowa, obejmująca połowę przedłożonych biletów, jest postanowiona. Zachodzi tylko niepewność co do wysokości kwot minimalnych, wolnych od przymusu pożyczki. Nie ulega wszakże wątpliwości, że proponowane poprzednio minimum 2400 rubli, 5000 marek i 6000 koron nie utrzyma się, lecz ulegnie wydatnemu obniżeniu. Równocześnie pojawił się wniosek, aby od przymusowej pożyczki odciągnięto kwoty, dobrowolnie subskrybowane. Asygnaty kasowe przymusowej pożyczki będą miały moc płatniczą w życiu potocznem na równi z biletami bankowemi, a więc obroty gospodarcze nie ucierpią z powodu nagłego odciągnięcia połowy znaków obiegowych. Długi będzie można spłacać do połowy ich wysokości również asygnatami.

Z kwestyą stemplowania znaków pieniężnych zaczyna się powoli a równolegle łączyć sprawa wprowadzenia pewnej stałej relacyi pieniężnej w dzisiejszy chaos walutowy, oraz sprawa przejścia do definitywnej waluty polskiej. Istnieją w tej mierze dwa wnioski. — Grupa posłów i banków małopolskich proponuje, aby aż do wprowadzenia »złotego« stała się marka jedynym znakiem płatniczym na obszarze państwa polskiego, przyczem jej stosunek do korony byłby określony na stałe w ten sposób, iż za 100 koron otrzymywałoby się 80 marek. Wniosek ten spotyka się z uznaniem, lecz trudność tkwi w tem, czy ilością marek, ściągniętych drogą przymusowej pożyczki, da się w zupełności zastąpić ilość wycofanych z obiegu koron. Dopiero po przeprowadzeniu tej reformy poszłoby się dalej w kierunku ustalenia stosunku marki do złotego, choćby drogą dewalwacyi, którą grupa małopolska bierze w rachubę.

O wiele radykalniejszym jest wniosek, przedłożony przez koncern banków warszawskich t. zw. Związek banków. Reformę dzieli on na dwie części. W pierwszą kategoryę ujmuje wszelkie wierzytelności wogóle, w drugą znaki pieniężne. Pierwsza znów kategorya dzieli się na dwie grupy: wierzytelności do 1 sierpnia 1914 roku i wierzytelności powstałe potym terminie aż do czasu ostemplowania banknotów. Pierwsza grupa, obejmująca także wszelkie efekta, jak akcye, listy zastawne, książeczki wkładkowe i t. d. ma być skonwertowana na złote polskie w stosunku 100 rubli = 250 zlp., 100 marek = 120 zlp., 100 kor. = 100 zlp. Konwersya drugiej grupy odbędzie się na podstawie 100 rubli = 200 zlp., 100 marek = 100 zlp., 100 koron = 80 zlp. — Akcye mają być skonwertowane w przeciągu jednego roku od ogłoszenia ustawy. W dziedzinie pieniądza ma się reforma odbyć równocześnie ze stemplowaniem w ten sposób, że kurs marki ustali się na 60 groszy polskich, a kurs korony na 30 groszy.

W projekcie tym uderza systematyczne pomiatanie koroną, szermujące jej obecnym kursem giełdowym w Szwajcaryi, choć kurs ten jest wynikiem wszelakich machinacyj spekulacyjnych, a nie rezultatem istotnego stanu rzeczy, który zresztą ani dla korony, ani dla marki nie jest zbyt pomyślny. Jeśli jednakże wyjść z danego założenia, które może i powinno być miernikiem najważniejszym relacyi obu znaków pieniężnych, to jest, jeśli wziąć pod uwagę siłę nabywczą korony i marki, a więc tę ich cechę, która istotnie rozstrzyga o wewnętrznej ich wartości to okaże się, że korona posiada większą wartość aniżeli marka, To, co w Krakowie kosztuje jedną koronę, za to w Warszawie płaci się półtory, a nawet dwie marki. Wynika więc stąd, że siła nabywcza korony, a zatem i jej wartość wewnętrzna, jest conajmniej o połowę wyższa, niż taka sama siła marki. Jeśli tedy chodzi o ustalenie relacyj wzajemnej tych znaków, a następnie o określenie ich stosunku do złotego polskiego, to powinno się je traktować conajmniej na równi, co byłoby faworem dla marki, a szczyptą sprawiedliwości dla korony, o której losie z pewnością decydować będzie prócz ekspertów warszawskich także kongres paryski.

Quis.

Najwyższa Rada o granicach Polski.

Paryż, 21 marca (PAT). Radiotelegram stacyi krakowskiej.

Ostatnie posiedzenie najwyższej rady sprzymierzonych poświęcone było wysłuchaniu i dyskusyi nad sprawozdaniem **komisyi dla spraw polskich**, przyjętem przez nią jednogłośnie. — Uchwała komisyi tej zmierza do tego, **ażeby w myśl zasady narodowości uczynić z Polski państwo zdolne do życia, mimo wszelkie braki, pochodzące z konfiguracyi terenu.** Jest rzeczą konieczną, aby mogła używać niezawisłości narodowej, ażeby miała dostęp do morza łatwy i niezawisły. W tych warunkach jest rzeczą niemożliwą wykreślić granice państwa, które ma się odbudować bez włączenia narodowości niemieckiej. Niemcy zresztą, jak to słusznie zauważył Tardieu, zostali sprowadzeni tutaj umyślnie przez rząd niemiecki na skutek przyjętego przez ten rząd systemu kolonizacyi. — Lloyde George zauważył w tym względzie, **że nie powinno się dostarczać pretekstu w tych okolicach do pewnego rodzaju irredenty niemieckiej. Uwaga ta odnosiła się zwłaszcza do terytoryów na wschód od Wisły, gdzie Niemcy żyją w dość znacznej liczbie. Projekt komisyi w rzeczywistości przyznaje Polsce granice mniej rozległe od granic z r. 1772 i przyznaje jej dostęp do morza Bałtyckiego za pomocą długiego pasa, który rozciąga się u obu brzegów Wisły aż do Gdańska i dwóch linij kolejowych żelaznych z Gdańska do Torunia i Warszawy** i będzie może wystarczający dla zapewnienia Polsce niezawisłości ekonomicznej. Komisya na tej podstawie wypracuje do piątku sprawozdanie, uwzględniając uwagi, przedstawione w ciągu pierwszego omawiania tego projektu. Decyzya nastąpi najprawdopodobniej niedługo.

Misya włoska w Stanisławowie.

Wiedeń, 21 marca (Telef. pryw.) Ukraińskie biuro prasowe donosi ze Stanisławowa:

W niedzielę przyjechała do Stanisławowa misya włoska. Na dworcu kolejowym powitali misyę sekretarz stanu dla spraw zagranicznych i sekretarz stanu dla spraw wojskowych. Na przyjęciu, urządzonem na cześć gości włoskich, w przemówieniu zaznaczył sekretarz stanu dla spraw wojskowych, że armia ukraińska walczy już od czterech miesięcy z odwiecznym wrogiem narodu ukraińskiego — Polakami, tudzież od szeregu miesięcy z wrogami całego świata — bolszewikami. Sekretarz stanu wyraził nadto nadzieję, że rząd włoski poprze słuszne żądania narodu ukraińskiego. Zakończył przemówienie swoje toastem na cześć Włoch. Przewodniczący misyi włoskiej podniósł w odpowiedzi, że **zadaniem misyi jest zbadanie stosunków narodu ukraińskiego.**

Protesty ukraińskie.

Wiedeń, 21 marca (Telef. pryw.) Ze Stanisławowa donoszą: W Żydaczowie i Monasterzyskach odbyły się dnia 16 marca zgromadzenia ludowe, na których Ukraińcy uchwalili protest przeciw stanowisku, jakie zajęła komisya koalicyjna w sprawie zawieszenia broni między Polakami a Ukraińcami. Ponadto uchwalono rezolucyę, wzywającą rząd ukraiński, by starał się **o rychły i sprawiedliwy pokój z Polską**, a w szczególności, by zwrócił się **z prośbą do koalicyi, by wydała Polakom polecenie opuszczenia obszarów ukraińskich**, celem zapobieżenia dalszemu rozlewowi krwi.

Propozycye zawieszenia broni między Polakami i Rusinami.

Wiedeń, 21 marca (Tel. pryw.) Według urzędowo w tej chwili niesprawdzonych jeszcze informacyj, miała koalicya w kategorycznej formie wystąpić wobec Ukraińców i Polaków z żądaniem zawarcia we wschodniej Galicyi na tychmiastowego zawieszenia broni pod pewnymi, ściśle określonymi warunkami.

Delegacya ukraińska w Wiedniu.

Wiedeń, 21 marca (PAT). »N. W. Tagblatt« donosi:

Delegacya republiki ukraińskiej, na której czele stoi były poseł do rady państwa Wityk, **bawi od kilku dni w Wiedniu. Prowadzi ona rokowania z urzędami stanu niemieckiej Austryi** w celu rozwiązania szeregu ważnych spraw gospodarczych jak traktatu handlowego, uregulowania ruchu kolejowego, pocztowego, handlowego itd.

Pogromy w Galicyi wschodniej.

Wiedeń, 21 marca (Telef. pryw.) Poseł ukraiński Wasilko ogłosił dziś w dziennikach wiedeńskich wiadomość, że wszystkie pogłoski, dotyczące pogromów żydów w Galicyi wschodniej, są zupełnie nieprawdziwe. Według tego »sprostowania« do ekscesów przeciw żydom miało przyjść tylko w Tarnopolu. Wbrew temu twierdzeniu posła ukraińskiego donosi »Jüdische Korrespondenz«, że w ostatnich tygodniach **odbył się cały szereg krwawych pogromów przeciw ludności żydowskiej w rozmaitych** miejscowościach w Galicyi wschodniej i na **Ukrainie rosyjskiej.** Liczba ofiar jest bardzo znaczna, szkoda materyalna dochodzi do milionów.

Poważna sytuacya na Śląsku Cieszyńskim.

(Strajk polityczny w Zagłębiu. — Szykany i prześladowania. — Wiece manifestacyjne — Komitet dla ofiar wojny).

Rada Narodowa Księstwa Cieszyńskiego komunikuje:

Uwaga całego społeczeństwa śląskiego zwrócona jest **na okręgi węglowe z powodu strajku politycznego polskich górników.** Umowa węglowa zawarta imieniem Rady Narodowej przez radcę Czaplińskiego, a imieniem rządu czeskiego przez pułkownika Sznejderka, przy pośrednictwie komisyi aliantów, **nie przyczyniła się do zaprzestania strajku,** albowiem żądania górników, aby wojska czeskie usunięto z kopalń i kolonij robotniczych, nie zostały dotychczas spełnione, mimo uroczystych przyrzeczeń pułkownika Sznejderka, że władze czeskie wojska wycofają.

Szykany i prześladowania władz czeskich **dotychczas nie zmniejszyły się.** Wobec wystąpienia pułk. Sznejderka na zgromadzeniu górników w Płazach 16 bm., na którem wezwał górników do złożenia ślubowania Czechom i oświadczył, **że Śląsk Cieszyński musi być czeski,** a działa i kulomioty będą przemawiały, skoro zajdzie potrzeba, sprawa załagodzenia strajku **bardzo się skomplikowała.** Sytuacyę należy oceniać jako **bardzo poważną** pod każdym względem.

W niedzielę 23 bm. odbędzie się w miastach Księstwa Cieszyńskiego **10 wieców za przywróceniem Polsce Śląska, Orawy i Spiszu.**

Skutkiem inwazyi czeskiej ludność polska na Śląsku ponosi wielkie **straty i ofiary.** Celem przyjścia jej z pomocą, utworzył się w Cieszynie **komitet dla ofiar wojny,** który będzie pracował w porozumieniu z powstałym w tym celu komitetem w Krakowie. Skład centralnego komitetu w Cieszynie stanowią: Józef Dobrowolski, dyr. banku rolniczego, Dorota Kłuszyńska, Józef Machej, Andrzej Teller i Wiktor Stanek, dyr. Banku krajowego w Cieszynie. Oddziały komitetu powstaną w całym kraju. Ofiary na cele pomocy dla ludności Śląska przesyłać należy do Banku rolniczego w Cieszynie.

Z Radomia otrzymał śląski związek katolików 10.000 koron i żywność dla pogrążonych w nędzy Ślązaków.

Umowa polsko-czeska w sprawie rozdziału węgla.

Umowa polsko-czeska w sprawie rozdziału węgla, zawarta w dniu 17 bm. w Cieszynie, zawiera następujące warunki:

Ze szybów Larischa: Henryk, Głęboki, Jan Franciszka i Franci oraz ze szybów austryackiego Tow. górniczego: Hohenegger, Austria, Gabryela, dostawać mamy 2.000 ton węgla dziennie dla Polski a 1.685 ton węgla dla części Śląska, pozostającej pod administracyą polską. Prócz tego 800 ton węgla dziennie jako wynagrodzenie za węgiel niedostarczony w lutym i koksu 800 ton dziennie. Rozdział węgla przeprowadza polski inspektor z siedzibą przy komisyi w Cieszynie, a na wymienionych szybach po jednym kontrolnym organie polskim, podlegającym temu inspektorowi w Cieszynie, a bezpośredniemu zwierzchniemu kontrolorowi w Karwinie. Cena węgla ma być płacona co 14 dni. Żądania zapłaty naftą i słoniną Polacy nie przyjęli i zażądali otwarcia granicy w sprawie wzajemnej wymiany towarów.

Pociągi z Polski do Wiednia.

Kraków, 21 marca. Dowiadujemy się ze źródeł wiarygodnych, że na konferencyi w dniu 16 bm. w Cieszynie, o której już donosiliśmy, odbytej przy udziale przedstawicieli kolejnictwa polskiego w Krakowie i czeskiego z Ołomuńca, **ustalono definitywnie warunki,** pod jakimi może być otwarty **ruch pociągów z Polski do Wiednia,** z tem zastrzeżeniem, że polskie pociągi dochodzić będą tylko do Bogumina. Podróżni będą się musieli przesiadać w Boguminie i Bracławiu (Laudenburg). Dyrekcya krakowska przesłała projekt umowy 19 bm. do zatwierdzenia rządowi w Warszawie. To samo uczynili delegaci czescy, odsyłając ze swej strony projekt do zatwierdzenia rządu praskiego. Zatwierdzenie tych umów przez rządy jest oczekiwane **w dniach najbliższych, poczem ruch będzie natychmiast otwarty.**

Połączenie kolejowe z Czechami, aczkolwiek nie oficyalne, **istnieje już przez Cieszyn. Należy** mieć paszport, poświadczony przez konsula jugosłowiańskiego w Krakowie, urzędującego w zastępstwie konsula czeskiego. **Połączenia przez linię Bogumin—Dziedzice jeszcze niema.**

Ze Śląska donoszą nam, że od środy dochodzi regularnie poczta z Czech.

Czeska megalomania.

Wiedeń, 21 marca (PAT). Biuro koresp. ogłasza informacye »Narodnich Listów« z Genewy o rzekomych granicach czesko-słowackich. Z tych informacyj wynika, że przywrócone być mają granice historyczne Czech, Moraw i Śląska z pewnymi wyjątkami co do granicy od strony niemieckiej. Ze Śląska rzeczpospolita czesko-słowacka otrzyma **obszar Raciborza z wyłączeniem miasta Raciborza i Rybnika. Kolej z Raciborza do Rybnika i Bogumina i sam Bogumin pozostają w rękach** republiki czesko-słowackiej. **Rzeczpospolita polska otrzyma powiat bielski i obszar mniej więcej trzech kilometrów na zachód od Wisły. Obszar karwiński i cieszyński i kolej koszycko-bogumińska pozostaną w rękach Czecho-Słowaków. Nadto powiaty Spisz i Orawa,** o które dopominają się Polacy, **pozostaną w rękach Czecho-Słowaków.** Nadto otrzyma rzeczpospolita czesko-słowacka jeszcze odszkodowanie wojenne **w sumie 17 miliardów** franków a to z tytułu czteroletniego obsadzenia kraju i zniszczenia go przez nieprzyjacielskie wojska niemieckie i węgierskie.

Potwierdzenia tych wiadomości skądinąd niema. »Reichspost« zamieszcza powyższe wiadomości pod tytułem: »Kłamstwo, szaleństwo czy metoda«.

Agitacya socyalistów czeskich.

Praga, 21 marca (Telef. pryw.) **Pisma praskie omawiają od kilku dni z wielkiem zdenerwowaniem obecną działalność socyalistów,** zarzucając im, że dążą do gwałtownego przewrotu. — Pismo »Venkov« twierdzi szczególnie, że socyaliści propagują otwarcie **zasadę teroru** i doprowadzić chcą do rozbicia zgromadzenia narodowego, **wzywając robotników do przygotowania broni i amunicyi.** Są też i tacy prowodyrzy socyalistyczni, którzy wzywają robotników czeskich do wkroczenia na drogę bolszewików rosyjskich. Większość socyalistów czeskich nie oświadczyła się wprawdzie jawnie za dyktaturą proletaryatu, dąży jednak widocznie do tego celu. »Venkov« wzywa socyalistów czeskich, by zrzucili maskę i przyznali się otwarcie, że usiłują doprowadzić do zburzenia nowej republiki czeskiej.

Ultimatum do dyrekcyi bogumińskiej

Wiedeń, 21 marca. (PAT). »Neues Wiener Tagblatt« donosi, że **dyrekcya kolei koszycko-bogumińskiej otrzymała od rządu czeskiego ultimatum, wzywające, by dyrekcya i urzędy pomocnicze najpóźniej do 1 kwietnia przeniosły się z Budapesztu do Koszyc.**

O Górny Śląsk.

Wiedeń, 21 marca (PAT). Wiedeńskie biuro koresp. donosi **z** Berlina:

»Berliner Ztg. am Mittag« dowiaduje się, że w Wrocławiu w sobotę w ratuszu zbiorą się posłowie śląscy zgromadzenia narodowego, pruskiego zgromadzenia krajowego, jako też przedstawiciele rządu państwa i rządu pruskiego, aby przeprowadzić **szczegółową dyskusyę** nad sprawą górno-śląską to znaczy, niemiecko-polską i innemi sprawami wschodu. Zaproszenie na to zebranie wyszło z łona rady centralnej narodowej śląskiej. Głównym celem jest skonstatowanie, jakie stanowisko ma w tych kwestyach zająć zarówno teraz, jak i na konferencyi pokojowej rząd niemiecki.

Ministerstwo dla rewolucyi.

Wiedeń, 21 marca. (PAT). »Reichspost« donosi ze Sztokholmu: Rząd moskiewski do zorganizowania rewolucyi komunistycznej na całym świecie otworzył ministerstwo, noszące tytuł: **»miejscowy narodowy komisaryat rewolucyjny«.** Pierwszym ministrem będzie Szwajcar Moor, osobisty przyjaciel Lenina i Trockiego z czasów ich pobytu w Szwajcaryi.

Propaganda bolszewicka.

Berno, 21 marca (Telef. pryw.) »Times« donoszą: Bolszewicy uchwalili na kongresie w Moskwie nowy **plan propagandy rewolucyjnej w całej Europie.** Postanowili przekupić poważne dzienniki w rozmaitych państwach europejskich i na ten cel przeznaczyli na Anglię 15 milionów rubli. Ponadto uchwalili wysłać komisaryuszów do Anglii, Francyi, Hiszpanii, **Polski** i Szwajcaryi celem propagandy haseł bolszewickich.

Odwrót koalicyi z Odesy.

Haga, 21 marca (Telef. pryw.) Z Odesy donoszą: Koalicya wycofała wojska z miasta i wydała im polecenie udania się do Salonik. W porcie tylko pozostały wojenne okręty koalicyi.

Ofenzywa bolszewików.

Berno, 21 marca (Telef. pryw.) »Times« donoszą:

Ofenzywa armii czerwonej w Rosyi południowej jest w pełnym toku. Na północ od Jekaterynosławia i na południe i zachód od Kijowa toczą się zacięte walki. Bolszewicy rozpoczęli równocześnie ofenzywę pod Archangielskiem, pragnąc zająć wielkie składy żywności koalicyi.

Klęski bolszewików.

Kraków, 21 marca (PAT). Radiotelegram z Paryża z dnia 20 bm.:

Agencya litewska w Lozannie donosi, że rozpoczęła się **ofenzywa na froncie litewsko-kurlandzkim. Bolszewicy ponieśli decydującą klęskę.** Libawa jest zupełnie wolna. Schwytano pociągi pancerne. Wojska litewskie rozpędziły bolszewików w odległości 60 klm. od Wilna, zdobywając materyał wojenny. Bolszewicy cofnęli się na całym froncie.

Egipt na wulkanie bolszewizmu.

Kraków, 21 marca. (PAT). Radiotelegram nieznanej stacyi angielskiej.

Rząd egipski uważał, że wizyta dwóch ministrów angielskich byłaby bardzo pożądana. Nie mogłaby ona jednak przypaść na pierwsze tygodnie konferencyi pokojowej, wtedy bowiem minister spraw zagranicznych będzie bardzo zajęty w Paryżu. Ministrowie mieli przybyć w połowie lutego. Rząd egipski otrzymał władzę aresztowania i deportowania przywódców buntowników. Od tego czasu wybuchły w Kairo i w jednem czy dwóch centrach prowincyonalnych rozruchy, zorganizowane głównie przez studentów, którzy zdołali pociągnąć szumowiny miejskie. Z powodu użycia broni podczas rozruchów były ofiary w ludziach. Istnieje poważna racya, aby uważać, że sytuacya jest opanowana. Rozruchy były urządzone przez egipskie partye rewolucyjne w Szwajcaryi i Konstantynopolu, wspomagane przez tureckie, niemieckie i rosyjskie złoto. W ten sposób chciano wprowadzić bolszewizm nie tylko w Egipcie, ale w całym świecie mahometańskim. Jest to ostatni wysiłek Niemców.

Bruksela stolicą Ligi narodów.

Paryż, 21 marca. (PAT). Radiotelegram stacyi krakowskiej.

Belgijski minister spraw zagranicznych, Huysmans, będący szefem delegacyi belgijskiej na kongresie pokojowym, zwrócił się do rządów państw sprzymierzonych z prośbą, aby na miejsce siedziby Ligi narodów obrano Brukselę, jako stolicę kraju, który pierwszy padł ofiarą zaborczości niemieckiej i zbrodni, popełnionej przeciw prawu. Poza tem burmistrz brukselski, Adolf Max, zwrócił się bezpośrednio do prezydenta Wilsona, ofiarując Lidze narodów w imieniu zarządu miasta prześliczny pałac d'Egmons, dawną siedzibę książąt d'Arenberg, którą miasto właśnie zakupiło.

Socyaliści przeciw Pichonowi.

Genewa, 21 marca (Telef. pryw.) »Humanité« podaje:

Socyalistyczna grupa w parlamencie angielskim zamierza wnieść protest przeciw Pichonowi **z powodu, iż** ten ma zamiar wysłać do Odesy nowe wojska francuskie.

Zaproszenie w gościnę.

Wiedeń, 21 marca (Telef. pryw.) »W. Mitt. Post« donosi, że król angielski wystosował odręczne pismo do byłego cesarza Karola, w którem zaprasza go do zamieszkania w Anglii na jednym ze zamków królewskich. Cesarz Karol odpowiedział, że nie opuści Austryi tak długo, dopóki do tego nie zostanie zmuszony.

Z Kongresu.

Wiedeń, 21 marca (Telef. pryw.) Z Londynu donoszą:

Lord Robert Cecil oświadczył dziennikarzom, że żądanie prezydenta Wilsona, ażeby punkt o związku narodów przyjęty był w tekst traktatu pokojowego, nie opóźni jego podpisania.

Wiedeń, 21 marca. (PAT). Wiedeńskie Biuro korespondencyjne drogą z Berlina podaje informacyę »Morning Post«, donoszącą, że Lloyd George 3 kwietnia powróci do Anglii, by przy-

zotowne zupełne zniesienie blokady. Nie można wątpić, że blokada w całości z dniem 1 maja ustanie.

Komitet pracy kobiecej.

Paryż, 21 marca (PAT). Radiotelegram stacyi krakowskiej.

Międzynarodowa komisya pracy przyjęła dziś przedstawicieli głównych organizacyj kobiecych. Przedstawiły one następującą rezolucyę: W każdym kraju ma być ustanowiony komitet pracy kobiecej, złożony z kompetentnych kobiet, przedstawicielek organizacyi kobiecej. Komitet będzie miał głos doradczy w kwestyach prawodawstwa pracy.

Koalicyjny Orient-Express.

Paryż, 21 marca (PAT). Radiotelegram stacyi krakowskiej.

Minister robót publicznych przewodniczył we wtorek na posiedzeniu, w którem brali udział przedstawiciele dyplomatyczni i delegaci techniczni Anglii, Belgii, Szwajcaryi, Włoch, Serbii, Rumunii, Grecyi i Francyi. Zebranie miało za cel zbadać warunki, w których możnaby urządzić ruch kolejowy w południowo-wschodniej Europie, któryby zajął miejsce »Orient-Expressu«. Linia proponowana przechodzi przez Simplon, Medyolan, Wenecyę, Tryest, Zagrzeb i Belgrad. Następnie byłaby przedłużona aż do Bukaresztu i Konstantynopola, gdzie łączyłaby się z linią kolejową Berlin—Bagdad. Prócz tego dochodziłaby aż do Odesy. Minister robót publicznych przedłożył projekt mostu wiszącego, któryby łączył oba brzegi Bosforu a przez który łączyłaby się komunikacya z Azyą.

Wiedeń, 21 marca (PAT). Biuro koresp. donosi z Paryża, że komisya koalicyjna dla spraw kolejowych rozważa zaprowadzenie pociągu wschodniego, któryby kursował na nowej linii przez tunel symploński, Medyolan, Wenecyę, Tryest, Zagrzeb i Belgrad, a następnie przez Bukareszt do Odesy. Pociąg ten miałby połączenie z pociągami, kursującymi na linii Berlin — Bagdad. Pociąg »Orient-Express« ma być zniesiony. W ten sposób ententa wzięłaby w swoje ręce cały ruch do Azyi Mniejszej i Mezopotamii z pominięciem Niemiec i niemieckiej Austryi.

Objęcie władzy przez gen. delegata.

Kraków, 21 marca. Biuro prasowe K. Rz. komunikuje:

Przez zamianowanie gener. delegata rządu dla Galicyi dra Kazimierza Gałeckiego, Komisya Rządząca przestała istnieć. Tem samem zostały zniesione wszystkie jej wydziały, agendy zaś ich wydziałów przeszły na następujące władze:

Agendy wydziału administracyjnego oraz wydziału opieki społecznej na namiestnictwo, agendy wydziału skarbowego obejmuje w imieniu gener. delegata krajowego dyrekcya skarbu we Lwowie, względnie, dopóki normalna komunikacya ze Lwowem nie będzie zapewnioną, naczelnik dyrekcyi okręgu skarbowego w Krakowie, agendy wydziału dróg i kolei lokalnych na departament techniczny namiestnictwa, agendy wydziału poczt i telegrafów, agendy wydziału kolejowego oraz wydziału sprawiedliwości przeszły już na odnośne ministerstwa.

Nadto objął agendy wydziału oświatowego prowizorycznie jako delegat ministerstwa wyznań religijnych i oświecenia publicznego, wiceprezydent Rady szkolnej krajowej dr Fryderyk Zoll, sprawy zaś wyznaniowe tego wydziału prowadzić będzie aż do zupełnego przejęcia ich przez ministerstwo W. R. i O. P. delegat tegoż ministerstwa dr Stanisław Piekarski w Krakowie. Wreszcie agendy wydziału zdrowia objął w imieniu ministerstwa zdrowia dr Szczepan Mikołajski w Krakowie.

Odrębne zarządzenia zostały wydane co do tych, nieobjętych jeszcze przez rząd w Warszawie działów administracyi, dla których mają być ustanowieni osobni delegaci, w szczególności dla działów: aprowizacyi, rolnictwa, przemysłu i handlu, robót publicznych i kultury i sztuki. Aż do chwili ustanowienia delegatów przez właściwe ministerstwo obejmują kierownictwo tych działów najstarsi rangą urzędnicy dotyczącego dawnego wydziału.

Wreszcie wydano zarządzenia co do zredukowania zbędnego personalu.

KRONIKA.

Dziś, dnia 21 marca 1919 r.

ASYGNATY POLSKIEJ POŻYCZKI PAŃSTWOWEJ

nabywać można (po potrąceniu procentu):

100 markowe,	koronowe,	rublowe	za	96'95
500	"	"	za	484'72
1000	"	"	za	969'45
5000	"	"	za	4847'22
10000	"	"	za	9694'45

Z POWODU PRZERWANIA POŁĄCZENIA TELEFONICZNEGO Z WARSZAWĄ najważniejszych wiadomości o postępach ofenzywy polskiej w Galicyi wschodniej, oraz o propozycyach kongresowych, dotyczących nowego zawieszenia broni ze strony polskiej i ukraińskiej, nie otrzymaliśmy dzisiaj.

WIEC W SPRAWIE PRZYŁĄCZENIA DO POLSKI ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO Z OBWODEM CZADECKIM, SPISZU i ORAWY odbędzie się w Krakowie w sobotę, dnia 23 b. m., o godzinie 5 po południu na Rynku krakowskim od strony ul. Szewskiej (w razie niepogody w Sukiennicach). — Przemawiać będą: ks. poseł Londzin (imieniem Śląskiej Rady Narodowej), profesor Kantor (imieniem Podhalan), dr Stanisław Eljasz Radzikowski (imieniem komitetu obrony Spiszu, Orawy i Podhala). Wiec urządzają: Towarzystwo obrony kresów zachodnich i Narodowy Komitet obrony Spiszu, Orawy, Czadeckiego i Podhala.

Mamy nadzieję, że na ten wiec stawi się tłumnie publiczność, rozumiejąc, że idzie tutaj o poważną manifestacyę w sprawie pierwszorzędnej wagi dla całej Polski.

ŻYCZENIA DLA NACZELNIKA PAŃSTWA. Biuro prasowe urzędowo komunikuje: Generalny delegat dr Gałecki wysłał dziś pod adresem kancelaryi cywilnej Naczelnika państwa w Warszawie następujący telegram: „Z licznych stron kraju otrzymałem szereg telegramów z życzeniami z okazyi imienin p. Naczelnika państwa. Miło mi donieść o tych dowodach szczerych uczuć tutejszej ludności i pozwalam sobie imieniem własnem i tutejszych władz prosić o przedłożenie p. Naczelnikowi państwa wyrazów najlepszych życzeń i głębokiej czci".

UROCZYSTY WIECZÓR KOŚCIUSZKOWSKI. W niedzielę, 23 bm. a zatem w przeddzień obchodu odbędzie się uroczysty wieczór w sali Sokoła. Program uroczystości, który prócz przedstawień w teatrach miejskich stanowi jeden z najważniejszych punktów obchodu, jest następujący: 1. Hymn „Gaude Mater Polonia" odśpiewa chór akademicki pod kier. prof. Bolesława Walewskiego. 2. Słowo wstępne imieniem „Sokoła", wiceprezes dr Rowiński, 3. Uroczyste przemówienie rektora Morawskiego, prezesa Komitetu obywatelskiego. 4. Recytacya ustępu „Przysięga na Rynku krakowskim" z Insurekcyi Reymonta p. Leonard Bończa, artysta teatru im. Słowackiego. 5. Pieśni żołnierza polskiego w układzie prof. Walewskiego, wykona chór akademicki pod kier. kompozytora.

Ze względu na znaczną ilość zgłoszeń z prowincyi i Królestwa, uprasza Komitet uroczystości instytucye i towarzystwa o jak najrychlejsze zgłoszenia po odbiór biletów, które zarezerwowała w tym celu kancelarya Sokoła i wydaje w budynku Sokoła do soboty 22 bm. Resztę biletów wstępu sprzedaje firma Rudnicki, Rynek gł. Linia A-B.

PORANEK KOŚCIUSZKOWSKI W KASYNIE WOJSKOWEM. Staraniem Kasyna wojskowego odbędzie się w niedzielę, dnia 23 bm. punktualnie o godzinie 11 przed południem poranek literacko-artystyczny ku uczczeniu pamięci Tadeusza Kościuszki. Prelegent, prof. dr Józef Flach da historyczny przegląd poezyi polskiej, opiewającej Naczelnika, przyczem uwzględni również i nieznane u nas utwory, powstałe na emigracyi, a pochodzące z pod pióra tak wybitnych poetów, jak Fr. Ksaw. Pusłowski i in. Prelekcyę ilustrować będzie recytator dr Bronisław Feller, który odczyta szereg najwybitniejszych utworów o Kościuszce, pomiędzy niemi ustępy z „Insurrekcyi" Reymonta i poetów najnowszej doby. Bilety na ten poranek sprzedaje już firma W. Rudnickiego w Rynku gł. (Linia A-B).

MŁODZIEŻ W DNIU PRZYSIĘGI KOŚCIUSZKI. — Rada szkolna krajowa chcąc umożliwić młodzieży szkolnej wzięcie udziału w manifestacyi, urządzanej celem uczczenia 125 rocznicy przysięgi Tadeusza Kościuszki, zwalnia ją w dniu 24 marca od nauki szkolnej.

AUDYENCYE U GEN. DELEGATA DRA GAŁECKIEGO. Wczoraj zjawiły się na audyencyi u gen. delegata dra Gałeckiego następujące osoby: B. wiceminister dr Ustyanowski, księża Tuszowski i Stec zakonu OO. Jezuitów, gen. Dąbrowski, szef administracyjny F. A. T. Ignacy Kosobudzki, delegacya Rady robotniczej P. P. S. D., prowadzona przez posła dra Bobrowskiego, deputacya gospodno-szynkarska, prowadzona przez kupca Olszowskiego, b. naczelnik wydziału wojskowego K. Rz. dr Kowinski i br. Götz.

GOŚCIE ZAGRANICZNI. W Krakowie bawi obecnie kap. angielski Fitz William w misyi urzędowej i amerykański attaché z Bukaresztu p. Andrews, oprócz nich dwóch innych Anglików. P. Andrews powrócił właśnie z Przemyśla, gdzie zwiedził i badał dokładnie cały front polski i był świadkiem ostatniej, świetnej ofenzywy wojsk polskich przeciw Ukraińcom. P. Andrews wyraża się z najwyższem uznaniem dla działalności polskiego żołnierza, a co do Poznańczyków, to jest nimi wprost zachwycony. P. Andrews rozumie doskonale, co jest Polsce potrzebne w celu zwalczenia bolszewizmu, szczególnie bolszewizmu wschodnio-galicyjskiego, zbadał te kwestye osobiście i w rozmowach prywatnych wyrażał zdanie, że Polska powinna walkę przeprowadzić stanowczo, a koalicya powinna pomódz jej przez dostarczenie wszystkiego, co jest do tego potrzebne.

† JÓZEF PROKESCH, syn naszego kolegi redakcyjnego, znanego publicysty i literata, Władysława Prokescha, zmarł wczoraj w Suchej w 21 roku życia.

Ś. p. Józef Prokesch, jeszcze jako uczeń gimnazyalny, zaciągnął się do szeregów Legionów polskich. Niestety, wątły organizm młodziutkiego żołnierza polskiego nie okazał dość siły odpornej wobec służby polowej. Z powodu choroby musiano go odstawić do szpitala wojskowego. Choroba piersiowa przewlekała się jednak tak, że rodzice sami zaopiekować się musieli chorym synem. Pomimo nadludzkich wysiłków i staranności, aby uratować nadwątlony organizm, zmarł wczoraj ś. p. Józef w Suchej, gdzie stroskana matka najstaranniejszą otaczała go opieką.

Ciężko tym ciosem dotkniętym rodzicom towarzyszy serdeczne współczucie licznych przyjaciół, kolegów i znajomych.

Zwłoki przedwcześnie zmarłego i piękne nadzieje rokującego młodzieńca sprowadzone będą do Krakowa, gdzie też odbędzie się pogrzeb.

POCIĄGI SANITARNE. Onegdaj przybyły do Krakowa 3 pociągi Czerwonego Krzyża, prowadzone przez ks. Pawła Sapiehę. Z pociągami przybył także dr Meliński, który transporty sanitarne, zawarte w nich a przysłane Polsce przez koalicyę, z polecenia gen. delegata dra Gałeckiego objął we Wiedniu imieniem władz polskich jeszcze w ubiegły piątek. Jeden z pociągów przywiózł środki i urządzenia przeciw epidemiczne, drugi szpitale polowe, a trzeci był „maltański".

RADCA BOCHEŃSKI ZATWIERDZONY PRZEZ KOALICYĘ. „Lidove Noviny" donoszą z Morawskiej Ostrawy, że po opróżnieniu Cieszyna przez wojska czesko-słowackie prezydent sądu krajowego Herbich, który chociaż Niemiec rodem, oświadczył się po stronie czesko-słowackiej, uciekł. Wedle umowy czesko-polskiej, zawartej w Paryżu, wszystkie władze miały pozostać na miejscu, a więc i Herbich. Polacy natomiast zamianowali radcę sądowego Bocheńskiego prezydentem, a komisya koalicyjna, bawiąca w Cieszynie, zatwierdziła nominacyę Bocheńskiego. — Dziennik wytyka, że komisya koalicyjna postąpiła stronniczo.

DODATKOWY PRZYDZIAŁ MĄKI. W uzupełnieniu notatek, jakie pojawiły się w pismach krakowskich z powodu wczorajszych obrad Komisyi aprow. w magistracie, nadmienia się, że Wydział aprowizacyjny K. Rz. przydzielił magistratowi m. Krakowa dodatkowo jeden wagon białej mąki amerykańskiej, celem pokrycia zapotrzebowania chorych, karmiących matek oraz dzieci, o ile zostanie urzędownie indywidualnie stwierdzona potrzeba dyetetycznego, względnie intenzywniejszego mącznego odżywiania. Cena tej mąki wynosi w drobnej sprzedaży 3 K 30 hal. za 1 kg.

WSTRZYMANIE WYDAWANIA KART NA OBUWIE. Krajowy Zakład odzieży, ekspozytura w Krakowie, prosi uprzejmie o łaskawe zamieszczenie na łamach cennego pisma następującego komunikatu: Ekspozytura krajowego Zakładu odzieży, dział skórniczy w Krakowie zawiadamia, że z powodu wyczerpania obuwia, kart na obuwie do Szatni ludowej nie wydaje się. Dla wyjaśnienia dodaje, że obuwie, którem dysponował nie było amerykańskie, gdyż transporty tegoż jeszcze nie nadeszły.

UWIĘZIENIE OSZUSTÓW NAFTOWYCH. Do krajowego sądu karnego odstawiono w ostatnich dniach prócz Kopystyańskiej następujących aresztowanych w tej głośnej aferze: Olgę Lombardo, Adolfa Piltzera, Maksa Reseweiga, Maksa Aprila, in. Lesława Dettlofa, Adolfa Dujanowicza, urzędnika Urzędu przywozu i wywozu Kom. Rządz., N. Neufelda, zastępcę dyrektora rafineryi nafty w Trzebini, Bronisława Nikułę, urzędnika tejże rafineryi, Rozalię Katzową, żonę majstra blacharskiego z Krzeszowic i Izydora Lewingera dyrektora komercyalnego rafineryi nafty w Trzebini. Śledztwo wykazało, że handel certyfikatami wywozowemi kwitł na wielką skalę i że kupcy robili na nim znakomite interesa, skoro za fałszywy certyfikat na jeden tylko wagon parafiny płacono od dwóch do piętnastu tysięcy koron.

W dalszem śledztwie wyszło na jaw, że w tych oszukańczych manipulacyach brały udział inne jeszcze osoby. Jedna z osób już poprzednio aresztowanych zeznała, że jedną z głównych sprężyn w tej sprawie był adjunkt magistratu krak. Zygmunt Cygnarowicz, którego osadzono już w aresztach „pod Telegrafem". Stwierdzono, że Cygnarowicz żył już od dłuższego czasu nad stan, zwracając tem powszechną uwagę. Dalsze sensacyjne aresztowania nastąpią podobno w najbliższych dniach.

Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO. Dzisiaj, 21 bm. po raz drugi „Nieboska komedya" Z. Krasińskiego, która powtórzona będzie jutro (22). W niedzielę (23) z okazyi uroczystości Kościuszkowskich wznawia teatr zawsze mile witalnego „Kościuszkę pod Racławicami", który wskutek spodziewanego licznego zjazdu osób z prowincyi, oprócz zapowiedzianych trzech przedstawień, tj. w niedzielę (23) popołudniu i wieczorem oraz poniedziałku (24) powtórzony będzie nadto jeszcze we wtorek 25 bm. i to dwukrotnie: popołudniu i wieczorem. We środę 26 bm. „Nieboska komedya".

CZTERY ODCZYTY JANA PIETRZYCKIEGO odbędą się w Krakowie w „Kollegium wykładów naukowych" (Rynek 39). Pierwszy odczyt na temat „Kult Erosa w pieśni antycznej" we wtorek 25 bm. Odczytowi towarzyszyć będzie ilustracya muzyczna Michała Świerzyńskiego w wykonaniu kompozytora, oraz melorecytatora (przekłady Pietrzyckiego z poezyi antycznej) w wykonaniu artystów teatru miejskiego im. Słowackiego: Róży Łuszczkiewicz-Gallowej i Tadeusza Białkowskiego. Drugi odczyt Pietrzyckiego na temat „Nieznane szczegóły o Słowackim w Szwajcaryi" w środę 26 bm., trzeci odczyt na temat „Śladem ruin i pomników" (Wspomnienia z Włoch) we czwartek 27 bm., a czwarty pod tyt. „Pośród jezior błękitnych" (Z wędrówek po Szwajcaryi) w piątek, 28 bm. Początek wszystkich czterech prelekcyi punktualnie o godzinie 5 popołudniu.

VII WYKŁAD RECYTACYJNY pp. Ireny Solskiej i Zygm. Nowakowskiego, poświęcony twórczości Jana Kasprowicza odbędzie się dziś, piątek, dnia 21 bm. o godzinie 5 popoł. Wstęp 2 K. Nieliczne bilety przy kasie.

MIANOWANIE. Naczelnik państwa postanowieniem z dnia 15 lutego 1919 roku nadał docentom prywatnym Uniwersytetu Jagiellońskiego drowi Wiktorowi Lampemu oraz drowi Antoniemu Korczyńskiemu tytuł nadzwyczajnych profesorów Uniwersytetu.

PORANEK MUZYCZNY, poświęcony twórczości starowłoskich mistrzów Scarlattiego i Corelliego odbędzie się w niedzielę, 23 bm. w sali Tow. lekarskiego. P. Ludwika Onyszkiewiczowa odśpiewa arye Scarlattiego i inne, zaś p. Klechniewski wykona skrzypcowe waryacye Corelliego. Przy fortepianie p. Stan. Lipski. Wykład wygłosi dr Józef Reiss.

DONIESIENIE KONCERTOWE. Znane zaszczytnie z estrad koncertowych siostry panny Stanisława (pianistka) i Zofia Sułkowskie (skrzypce) dadzą się w najbliższym czasie słyszeć ponownie po kilkuletniej przerwie na koncercie publicznym w Krakowie. Koncert ten urządza znany impressario z Bostonu p. Teodorowicz.

Rozgłos, jaki zdobyły panny Sułkowskie swymi dotychczasowymi koncertami urządzanemi w Krakowie, Warszawie i w Wiedniu oraz w szeregu miast prowincyonalnych, zyskując wszędzie zaszczytne głosy krytyki, pozwala się spodziewać, że koncert sióstr Sułkowskich obudzi żywe zainteresowanie w szerokich kołach muzykalnego Krakowa. Czysty dochód z koncertów przeznaczony będzie na cele humanitarne przez Komitet książęco-biskupi ustanowić się mające.

DRUGI WYKŁAD O PIEŚNI NOWOCZESNEJ wygłosi dr Józef Reiss w „Kollegium" w sobotę, 22 bm. Śpiewa p. Warda Hendrichówna i prof. A. Ludwig. Początek wyjątkowo o godzinie 6 wieczór.

O POLSKIEJ POEZYI FUTURYSTYCZNEJ, odczyt drugi (ilustrowany recytacyami) wygłosi dziś (w piątek) o godzinie 7 wieczor p. red. Emil Haecker w Kollegium wykładów naukowych (Rynek A-B 39, II p.).

KOŁO ARCHITEKTÓW W KRAKOWIE uprasza na życzenie delegacyi architektów polskich w Warszawie wszystkich należących lub nie należących do koła krakowskiego architektów, o zgłoszenie swych adresów i kwalifikacyi w biurze Koła (Kraków, ul. Sławkowska 26).

Z UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO. P. Bolesław Niedzielski, rodem z Piotrkowa, otrzymał w tut. uniwersytecie stopień doktora wszech nauk lekarskich.

Z PAŃSTWOWEGO SEMINARYUM NAUCZ. ŻEŃSKIEGO. Na polską pożyczkę państwową subskrybowało seminaryum nauczycielskie żeńskie w Krakowie dotychczas następujące kwoty: Grono nauczycielskie 20.900 K, uczenice seminaryum 4.300 K, uczenice szkoły ćwiczeń 1.600 K, koleżeńska pomoc uczenic 600 K, Samopomoc grona naucz. 500 K, razem 27.900 K.

GODNE NAŚLADOWANIA. Uczniowie klasy VI gimnazyum św. Jacka w Krakowie złożyli z okazyi imienin jednego ze swych profesorów 58 K „na głodnych m. Lwowa".

PODZIĘKOWANIE. Komitet obrony kresów polskich składa podziękowanie p. Bohuss-Hellerowej, inicyatorce rautu na rzecz potrzebujących mieszkańców Lwowa. Dochód w kwocie 21260 K zostanie dla nich w pełni użyty.

Dochód z koncertu 12 bm. w restauracyi Polonia wynosi 1750 K 32 hal. Komitet wyraża podziękowanie tak właścicielom restauracyi pp. Nędzowskiemu i Hajto, którzy nietylko złożyli 300 K podatku, ale i zaofiarowali u siebie koncert, jak pp. artystom: Ludwigowi, Hendrichównie, Zinkowowi i Walewskiemu za ochotny w nim współudział. Zbiórka w lokalach publicznych dnia 9 bm. przyniosła: 6.505 K 36 hal. — Za Komitet Henrykowa Sienkiewiczowa Helena d'Abancourt, H. Rodakowska, Idalia Pawlikowska.

LICHWIARZ PRZECIW LICHWIE. Juda Anisfeld, trudniący się eskontem weksli, wniósł doniesienie do tut. sądu pow. karnego przeciw pewnemu obywatelowi o lichwę towarową, ponieważ żądał on od niego za korzec ziemniaków ceny wyższej od targowej. Przy rozprawie tłómaczył się oskarżony, że był zmuszony od Anisfelda żądać ceny wyższej, aby sobie w ten sposób odbić nadmierny procent, który Anisfeld od niego pobierał za pożyczki, udzielane mu do prowadzenia interesu. Anisfeld pobierał 12 procent i prowizye. Sędzia uwolnił oskarżonego, a przeciw oskarżycielowi wniósł do prokuratoryi doniesienie o lichwę pieniężną.

UJĘCIE FABRYKANTÓW FAŁSZYWYCH BANKNOTÓW. W ostatnim czasie pojawiły się, jak już donosiliśmy, fałszywe 200-koronowe banknoty. Obecnie udało się policyi wpaść na ślad osób, stojących w styczności z fałszerzami. Pośrednicy ci puścili w obieg znaczną ilość falsyfikatów w przypuszczalnej wysokości pół miliona koron. Dotąd aresztowano 9 osób. Są to: 83-letni Aron Samuel Lichtig, 19-letnia siostra jego Fajga, 26-letnia kuzynka ich, Estera Treller oraz teść Lichtigów, 67-letni Selig Treller wraz ze swą małżonką p. Sarą. W związku z tą sprawą aresztowano 23-letniego Nachmana Gruenfelda ze Zelowa, 34-letniego Menaschego Freimanna z Piotrkowa, Łóżę Zelzmanową z Łodzi i 62-letniego Mojżesza Engla. Dalsze dochodzenia w tej aferze są w pełnym toku. Od Lichtigów odebrano marki i ruble wartości dochodzącej do 250.000 K, które uzyskali ze zmiany fałszywych 200-koronówek na marki i ruble. Prócz tego znaleziono u nich około 600 sztuk fałszywych banknotów 200 koronowych.

POD ZARZUTEM AGITACYI BOLSZEWICKIEJ. W ostatnim czasie aresztowała policya krakowska 8 osób pod zarzutem uprawiania propagandy bolszewickiej, aresztowani mieli podobno rozrzucać odezwy, przemycane z Zagłębia dąbrowskiego. Są to przeważnie robotnicy, prócz nich jest między aresztowanymi jeden słuchacz praw i słuchaczka medycyny.

NIESZCZĘŚLIWY WYPADEK TRAMWAJOWY zdarzył się wczoraj pod Salwatorem. Zajęty przy spinaniu 2 wagonów ze sobą 20-letni konduktor Antoni Piwaś dostał się między oba wozy, które go formalnie zgniotły. Ciężko rannego przewiozło pogotowie ratunkowe w stanie groźnym do szpitala św. Łazarza.

ZATRUCIE GAZEM. Wczoraj wezwano o godzinie 7 rano pogotowie ratunkowe na ul. Sienną 3, gdzie pewna służąca uległa zatruciu gazem świetlnym. Po zastosowaniu sztucznego oddechania i kamfory przewieziono chorą do szpitala.

Z MIEJSKIEJ TARGOWICY NA BYDŁO. Na targ od 10 do 15 marca br. spędzono buhajów 115, wołów 24, krów 227, jałówek 174, cieląt 992, nierogacizny 1185, razem 3253 zwierząt. Płacono za jeden cetnar metryczny żywej wagi: buhaje od 600 do 1200 K; woły od 900 do 1200 K; krowy od 600 do 1200 K; jałownik od 600 do 1100 K; cielęta od 600 do 100 K; nierogaciznę od 1750 do 2667 K; nierogaciznę bitej wagi od 2100 do 3900 K.

POLECA SIĘ MIŁOSIERDZIU PUBLICZNEMU 85 lat liczącego starca i jego żonę ciężko chorą. Składki przyjmuje administracya „N. Ref." „dla starca".

REPERTOAR TEATRU MIEJSKIEGO IM. JUL. SŁOWACKIEGO.

W piątek, 21 bm.: „Nieboska komedya" Z. Krasińskiego.

W sobotę, 22 bm.: „Nieboska komedya" Z. Krasińskiego.

W niedzielę, 23 bm.: „Kościuszko pod Racławicami" L. Anczyca, wieczorem „Kościuszko pod Racławicami" L. Anczyca.

REPERTUAR MIEJSKIEGO TEATRU POWSZECHNEGO.

W sobotę, 22 bm. „Lalka".

ROBERT PERUTZ, profesor konserwatoryum muzycznego w Chile, którego prasa amerykańska postawiła w rzędzie najwybitniejszych potentatów gry skrzypcowej, wystąpi u nas w przejeździe dnia 25 b. m. w sali »Sokoła«. Znakomity artysta odegra kompozycye: Sindinga, Dvořaka, Wieniawskiego, Tartiniego, Paganiniego i innych. Bilety do nabycia u J. Rudnickiego, Linia A—B.

KONCERT CHÓRU AKADEMICKIEGO I ADY SARI

sławnej koloraturowej śpiewaczki, odbędzie się w sobotę, dnia 22 b. m., w sali »Sokoła«. Koncert obudził u nas żywe zainteresowanie, że większa część biletów jest już rozsprzedaną, nieliczne są do nabycia u J. Rudnickiego, Linia A—B.

PORANKI MUZYCZNE.

W niedzielę, dnia 23 b. m., odbędzie się w sali Towarzystwa Lekarskiego poranek, poświęcony muzyce włoskiej: Coriellicmu i Scarlattiemu. Jako prelegent wystąpi dr Józef Reiss, w części ilustracyjnej L. Marek-Onyszkiewicz (śpiew), dr Eber-Klechniowski (skrzypce) i S. Lipski (fortepian). We wtorek, dnia 25 b. m., to jest w święto N. P. Maryi, odbędzie się poranek o twórczości Rossiniego, kompozytora »Cyrulika Sewilskiego«. Prelegentem będzie dr Z. Jachimecki, ilustratorami zaś: Marya Ożegalska (sopran), Alfred Rawicz (tenor) i Stanisław Tarnawski (bas). Bilety do nabycia u J. Rudnickiego, Linia A—B, oraz przy wejściu na salę.

PIERWSZĄ NOWOŚĆ SEZONU I AKTUALNOŚĆ CHWILI wystawia obecnie kinoteatr »SZTUKA«, a mianowicie film koalicyjny: FOCHA, ORLANDA, SONINA, WILSONA, fragmenty konferencyi pokojowej w Paryżu, pobyt jej uczestników w Rzymie, przyjęcie w Kwirynale i Watykanie, zdjęcia z Rzymu, Paryża i t. d. Programu dopełnia prześliczny w pomyśle dramat: »POKUTNICA«, wesoła komedya z niezrównanym Lubiczem: »MŁODZIENIEC DO WSZYSTKIEGO«. 3258

JEDEN Z NAJPIĘKNIEJSZYCH OBRAZÓW
słynnej włoskiej fabryki »Pasquali«
arcydzieło co do treści i wystawy, utwór genialnego pisarza francuskiego Gustawa Flauberta, w opracowaniu wielkiego poety Włoch, Gabryela d'Annunzio
»SALAMBO«
wielki dramat w pięciu aktach z czasów rozkwitu afrykańskiego Rzymu-Kartaginy wystawia w bieżącym tygodniu »UCIECHA«.

TANGOWER
słynny światowy mistrz założy w najbliższych dniach konserwatoryum taneczne.

GIERASIEŃSKI
Borowska, Olędzki, Kamińska, oraz fenomenalna parisiana »LADY« ściągają codziennie tłumy publiczności do Teatru »NOWOŚCI«.

Otwarcie giełdy pieniężnej w Krakowie.

Kraków, 21 marca.

Wydział skarbowy Komisyi Rządzącej zatwierdził prowizorycznie statut założonej w styczniu b. r. giełdy pieniężnej i zezwolił na jej uruchomienie, a równocześnie ustanowił dla niej komisarza giełdowego w osobie tutejszego radcy skarbowego, dra Wiktora Gajewskiego. Na tej podstawie odbyło się w dniu wczorajszym w gmachu krakowskiej Izby handlowej uroczyste otwarcie giełdy w obecności tego komisarza, przy współudziale dyrektorów i zastępców tutejszych instytucyj finansowych, oraz członków giełdy. Zebranych powitał prezydent, p. Tadeusz Epstein, przedstawiając w krótkości cele i zadania nowo powstałej instytucyi. Następnie odbyło się pierwsze zwyczajne zebranie giełdowe, poczem przystąpiono w sposób, statutem przewidziany do ustalenia kursów, które uwidocznione są w cedule kursowej.

Z okazyi otwarcia giełdy przeznaczył wydział giełdowy kwotę 500 K na głodnych Lwowa.

CEDUŁA KURSOWA GIEŁDY KRAKOWSKIEJ z dnia 20 marca 1919.

Gal. poż. kraj. E. 1893 ofiarowano 106'—, żądano —'—, Gal. poż. kraj. fund. szkol. F. 1908 ofiarowano 106'—, żądano —'—; 4½% poż. kraj. z r. 1913 ofiarowano 113'—, żądano —'—; 4½% poż. kraj. z r. 1913 ofiarowano 113'— żądano —'—; 4½% poż. kraj. z 1914 ofiarowano 114'—, żądano —'—; Pożyczka m. Krakowa z r. 1909 ofiarowano 101'—, żądano 102'—; 4½% listy zastawne Gal. Banku dla handlu i przemysłu ofiarowano 104'—, żądano —'—; 4½% listy zastawne Gal. Banku hip. ofiarowano 110'—, żądano 112'—; 4% listy zastawne Gal. Banku hip. 60 lat ofiarowano 106'50, żądano 108'—; 4% Listy zast. Gal. Tow. kred. ziem. 56 lat ofiarowano 114'—, żądano —'—; 4½% listy zast. Gal. Tow. kred. ziem. ofiarowano 116'—, żądano 118'—; 4½% listy zast. Banku kraj. 51½ lat ofiarowano 112'—, żądano —'—; 4% listy zast. Banku kraj. 57½ lat ofiarowano 109'—, żądano —'—; 4½% obligacye komun. Banku kraj. III E. 42 lat ofiarowano 109'—, żądano —'—; 4½% obligacye komun. Banku kraj. 52½ lat ofiarowano 10?'—, żądano —'—; 4% obligacye komun. Banku kraj. IV, E. 45 lat ofiarowano 105'50, żądano —'— 4% obligacye komun. Banku kraj. 57½ lat ofiarowano 105'50, żądano —'—; 4½% obligacye kolejowe Banku kraj. 57½ lat ofiarowano 105'50, żądano —'—; Austr. Losy czerw. Krzyża n. w. 10 fl. ofiarowano 50'—, żądano 56'—; Węg. Losy czerw. Krzyża n. w. 5 fl. ofiarowano 30'—, żądano 38'—; Nowe losy austr. czerw. krzyża n. w. 20 K z 1916 r. ofiarowano 38'—, żądano 41'—; Losy tureckie ofiarowano —'—, żądano —'—; Akcye Banku Gal. dla handlu i przemysłu ofiarowano —'—, żądano —'—; Akcye Gal. Banku Hipot. n. w. 200 fl. ofiarowano 625'—, żądano —'—; Akcye Banku Przemysłowego ofiarowano —'—, żądano —'—; Polskie Tow. handlowe ofiarowano 290'—, żądano —'—; Tow. akc. Chodorów ofiarowano —'—, żądano 330'—; Marki polskie ofiarowano 196—, żądano 201'—; Marki niemieckie po 100 M i 1000 M ofiarowano 200'—, żądano 205'—; Ruble carskie po 100 rb. ofiarowano 246'—, żądano 252'—; ruble carskie po 500 rb. ofiarowano 240'—, żądano 245'—; ruble carskie drobne ofiarowano 242'—, żądano 248'—.

Odpowiedzialny redaktor: MICHAŁ KONOPIŃSKI
Wydawca: RUDOLF OSMAN.

Nadesłane.

(Artykuły w tym dziale nie pochodzą od redakcyi)

†

Dnia 18 marca b. r. zmarł w Heliosodorfie na anewryzm serca, przeżywszy lat 33, ś. p.

Dymitr książę Oboleński

ordynat na Heliosodorfie i obywatel ziemski w Rosyi,
syn ś. p. Jana i ś. p. Maryi z Okęckich.
O tem zawiadamia brat i stryj żony.

3254

Z drukarni Literackiej w Krakowie. ul. Jagiellońska L. 10.

Rządca drukarni L. K. Górski.